

Sprawozdania ZAiKS-u za 2015 r. Komentarze. Interpretacje.

W związku z opublikowaniem sprawozdania z działalności oraz sprawozdania finansowego ZAiKS-u za 2015 r., zamieszczamy poniżej wyjaśnienia, które mogą być pomocne dla ich właściwej interpretacji.

ZAiKS nie jest przedsiębiorstwem, nie działa dla zysku, nie jest także podmiotem sektora publicznego, a mimo to składa bardzo szczegółowe sprawozdanie finansowe.

Sprawozdanie finansowe i sprawozdanie z działalności zawierają dane, określone rozporządzeniem MKiDN, co nie zawsze daje pełny obraz omawianych zagadnień i wybiórczo prezentuje ich część, często bez koniecznego kontekstu.

W niniejszym opracowaniu podajemy dane za ostatnie 3 lata gdyż proces inkasa i podziału tantiem jest procesem ciągłym, nie zamykającym się określoną datą danego roku, a dokumenty finansowe podają stan na dzień 31 grudnia. 3-letnia perspektywa oceny obowiązku repartycyjnego jest zgodna z art. 13 ust. 4 i 5 uchwalonej 26 lutego 2014 r. Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/26/UE, w sprawie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz udzielania licencji wieloterytorialnych.

Przy interpretacji sprawozdań należy wziąć pod uwagę, że

Stowarzyszenie Autorów ZAiKS **jest prywatną, organizacją pozarządową**, zarządzającą prywatnymi pieniędzmi, nie otrzymującą żadnych subwencji, dotacji ani innych środków ze Skarbu Państwa czy organów samorządowych.

ZAiKS powstał w 1918 roku jako stowarzyszenie osób fizycznych - autorów i przez prawie sto lat to twórcy samodzielnie zarządzają organizacją i własnymi pieniędzmi.

Zgodnie z §1 Statutu:

Stowarzyszenie Autorów ZAiKS zrzesza twórców w celu

- ochrony praw autorskich,
- działania na rzecz rozwoju twórczości,
- prowadzenie działalności socjalnej na rzecz swoich członków.

O skali działania ZAiKS-u świadczą poniższe fakty...

13 226 podmiotów polskich (w tym twórcy, spadkobiercy i wydawcy) powierzyło swoje prawa ZAiKS-owi na podstawie stosownych umów. Liczba utworów bezpośrednio powierzonych

ZAiKS-owi na dzień 31.12.2015 r. wyniosła 382 991. W roku 2015 przyjęto pod ochronę ok.23.500 nowych utworów.

Ponadto ZAiKS reprezentuje z mocy ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych osoby, które w momencie licencjonowania nie są znane, a mają prawo do otrzymania wynagrodzenia – ich liczba wynosi około 25 tysięcy.

ZAiKS na podstawie 126 umów o wzajemnej reprezentacji z podobnymi organizacjami na całym świecie, chroni w Polsce ponad 3 mln twórców zagranicznych i w rezultacie reprezentuje ok. 50 mln. utworów.

Poniżej prezentujemy informację na temat działalności inkasowej i podziałowej ZAiKS-u oraz na temat działalności społecznej i socjalnej w latach 2013-2015, ze szczególnym uwzględnieniem roku 2015.

Działalność inkasowa i podziałowa

I Umowy

Na koniec roku 2015 liczba korzystających, z którymi ZAiKS miał zawarte umowy wyniosła 35 476, w tym na poszczególnych polach eksploatacji:

- Utrwalenie, zwielokrotnienie i wprowadzenie do obrotu – 990
- Publiczne wykonania i odtworzenia – 30592
- Wyświetlanie – 549
- Wystawienie – 379
- Nadania radiowe i telewizyjne – 542
- Reemisja – 2216
- Publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym – 208 (m. in. Internet).

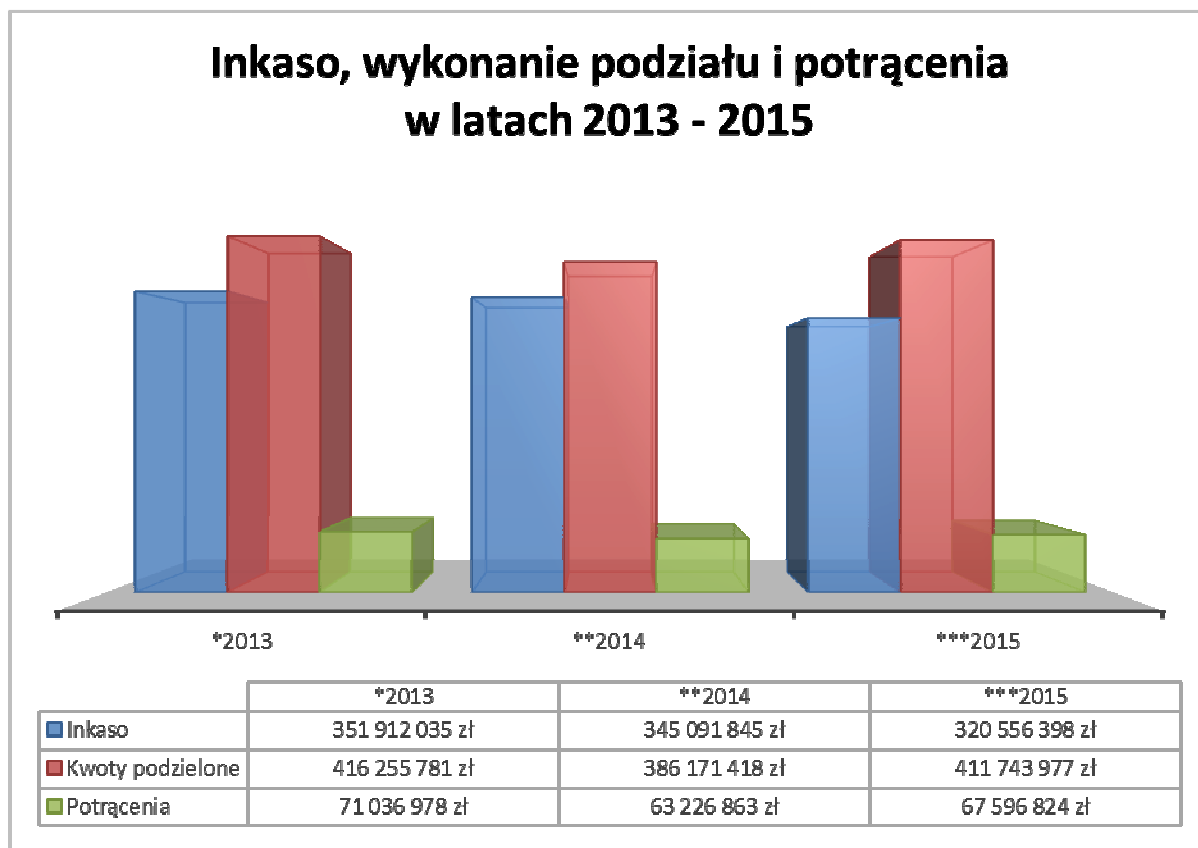
Liczba umów obowiązujących w 2015 r. wyniosła 70 161. Różnica wynika z faktu że jeden korzystający może mieć kilka umów obejmujących te same pola eksploatacji np. jest właścicielem kilku kin, kilku dyskotek czy sieci sklepów i na każdy z tych obiektów ma osobną umowę.

II Inkaso i repartycja

W latach 2013-2015 inkaso ZAiKS-u wyniosło **zł. 1.017.560.278.**

W latach 2013-2015 ZAiKS podzielił kwotę **zł. 1.214.171.175.**

W latach 2013-2015 ZAiKS potrącił kwotę zł. 201.860.665.

*Załącznik do sprawozdania finansowego na dzień 31.12.2013 r. „Wykonanie inkasa I-XII 2013 r.” i „Wykonanie podziału na zwrot kosztów inkasa I-XII 2013 r.”, str. 14 Sprawozdania z działalności ZAiKS-u za 2013 r.

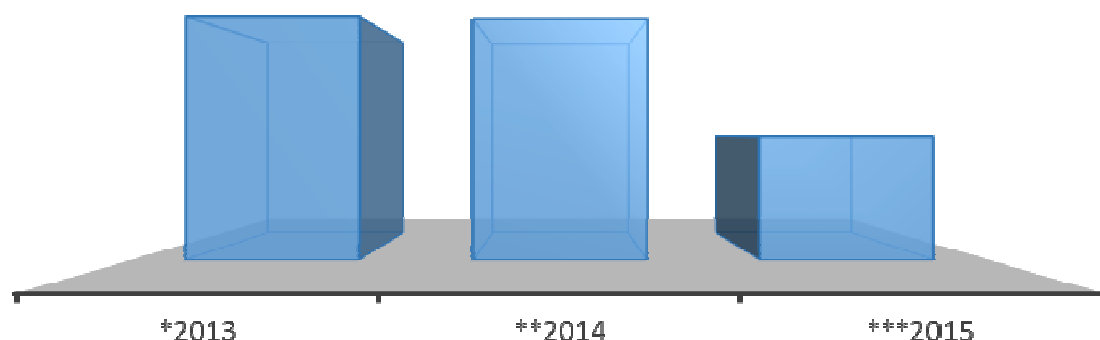
**Załącznik do sprawozdania finansowego na dzień 31.12.2014 r. „Wykonanie inkasa I-XII 2014 r.” i „Wykonanie podziału na zwrot kosztów inkasa I-XII 2014 r.”, str. 18, 19 Sprawozdania z działalności ZAiKS-u za 2014 r.

***Załącznik do sprawozdania finansowego na dzień 31.12.2015 r. „Wykonanie inkasa I-XII 2015 r.” i „Wykonanie podziału na zwrot kosztów inkasa I-XII 2015 r.”, str. 35, 36 Sprawozdania z działalności ZAiKS-u za 2015 r.

W kwocie zł. 1.214.171.175 zawiera się dodatkowy podział z wyniku finansowego wypracowanego m.in. poprzez korzystania z lokat bankowych i bezpiecznych instrumentów finansowych. Za lata 2013-2015 ZAiKS dodatkowo podzielił kwotę zł. 84.545.554.

Wysokość tych kwot jest uzależniona od oferowanego oprocentowania lokat, obligacji skarbowych, które jak wiadomo w ostatnich latach jest na niskim poziomie i wykazuje tendencję spadkową.

Dodatkowy podział za lata 2013 - 2015

	+2013	**2014	***2015
■ Dodatkowy podział za lata 2013 - 2015	33 825 559 zł	33 491 300 zł	17 228 695 zł

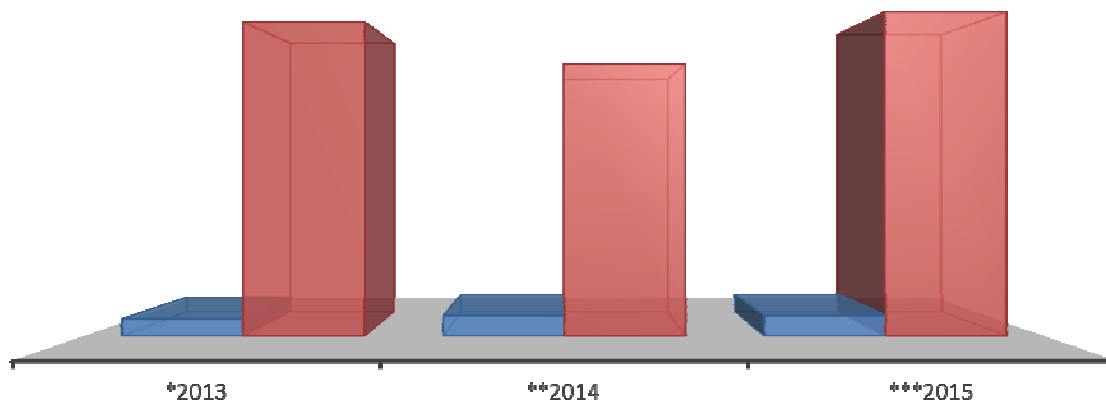
*Załącznik do Sprawozdania finansowego za 2013 r. „Wykonanie podziału na zwrot kosztów inkasa I-XII 2013 r.”

**Załącznik do Sprawozdania finansowego za 2014 r. „Wykonanie podziału na zwrot kosztów inkasa I-XII 2014 r.”

***Załącznik do Sprawozdania finansowego za 2015 r. „Wykonanie podziału na zwrot kosztów inkasa I-XII 2015 r.”

W kwocie inkasa tj. zł. 1.017.560.278 zawierają się tantiemy przekazane przez zagraniczne ozz-ty dla polskich twórców. W latach 2013-2015 ZAiKS otrzymał z zagranicy kwotę zł.15.925.599, a za ten sam okres przekazał na konta zagranicznych ozz kwotę zł.247.258.470.

Kwoty otrzymane i przekazane zagranicznym OZZ w latach 2013 - 2015

	*2013	**2014	***2015
■ Kwoty otrzymane	zł4 719 545	zł5 567 977	zł5 638 077
■ Kwoty przekazane	zł85 325 718	zł73 855 842	zł88 076 910

*Załącznik do sprawozdania finansowego na dzień 31.12.2013 r. „Wykonanie inkasa I-XII 2013 r.”

**Załącznik do sprawozdania finansowego na dzień 31.12.2014 r. „Wykonanie inkasa I-XII 2014 r.”

***Załącznik do sprawozdania finansowego na dzień 31.12.2015 r. „Wykonanie inkasa I-XII 2015 r.”

Kwoty te są odzwierciedleniem niewielkiej popularności polskiego repertuaru na świecie, w stosunku do popularności twórczości zagranicznej (zwłaszcza anglojęzycznej) w Polsce. Pokazują także różnice w ochronie praw autorskich. ZAiKS wypłaca tantiemy za każdy akt eksploatacji utworu, natomiast wiele podobnych organizacji na świecie wprowadziło limity, dopiero po osiągnięciu których twórca otrzymuje tantiemy (jeżeli dany utwór nie uzyska tantiem w określonej wysokości np. 1.000 Euro, to jego twórca nie otrzyma wynagrodzeń autorskich).

Wysokość tantiem otrzymywanych przez twórców zależy od popularności utworu (im częściej i na więcej sposobów utwór jest wykorzystywany tym jego twórca otrzymuje większe kwoty). W rezultacie autor otrzymuje w poszczególnych latach różne wynagrodzenie. To oznacza, że dany autor w jednym roku może otrzymać kilkadziesiąt zł., a w innym kilkaset czy nawet milion zł. W kolejnych latach sytuacja może się odwrócić.

Na kontach ZAiKS-u podobnie jak na kontach wszystkich ozz na świecie znajdują się środki, które są w trakcie podziału i wypłaty. Cykle repartycyjne mimo, że są przeprowadzane

prawidłowo i z należytą starannością muszą trwać określony czas. Niektóre podziały mogą się odbyć dopiero po zamknięciu roku kalendarzowego (np. w wypadku nadań telewizyjnych) gdyż do prawidłowego podziału niezbędna jest dokumentacja za cały rok (wysokość tantiem zależy od liczby nadań utworu w danym roku). Ponadto wobec systematycznego zwiększania się skali wykorzystywania utworów, z każdym rokiem ZAiKS przetwarza większą liczbę danych podziałowych. Na czas repartycji wpływa też brak przepisów, zobowiązujących użytkowników do jednolitego raportowania wykorzystanych utworów, co sprawia, że ZAiKS otrzymuje niepełne lub niedokładne dane, które musi sprawdzić i uzupełnić tak by wynagrodzenie trafiło do uprawnionych. W ZAiKS-ie podobnie jak w banku pieniądze leżące na kontach nie należą do Stowarzyszenia tylko do uprawnionych twórców (tak jak w banku gdzie pieniądze na kontach nie należą do banku tylko do jego klientów), a mimo to wykazywane są w bilansie. W ZAiKS-ie na kontach autorów znajdują się kwoty które czekają na wypłaty (tylko twórca decyduje kiedy i w jaki sposób odbierze swoje pieniądze), a jednocześnie codziennie inkasowane są kolejne wynagrodzenia autorskie. Stąd może wydawać się, że na kontach ZAiKS-u znajdują się wielkie sumy należące do Stowarzyszenia, a tak naprawdę są to pieniądze autorów w trakcie podziału i wypłaty.

III Kwoty przedawnione

Biorąc pod uwagę terminy przedawnienia określone w Kodeksie Cywilnym, na dzień 31.12.2015 roku wykazano kwoty przedawnione w wysokości 94.620,27zł.

Zdarza się z przyczyn niezależnych od ZAiKS-u np. z powodu przekazania przez użytkowników niekompletnej dokumentacji, mimo dołożenia wszelkich starań nieodnalezienia autorów wykazanych utworów, braku potwierdzenia autorstwa utworów, toczących się procesów spadkowych lub o autorstwo utworów, wynagrodzenie nie trafia do uprawnionych. ZAiKS zgodnie z obowiązującymi przepisami może (i ponosi za to odpowiedzialność) wypłacić tantiemy tylko faktycznie uprawnionym, co oznacza, że musi ich wcześniej zidentyfikować, a do czasu zakończenia formalności nie ma prawa przekazać pieniędzy.

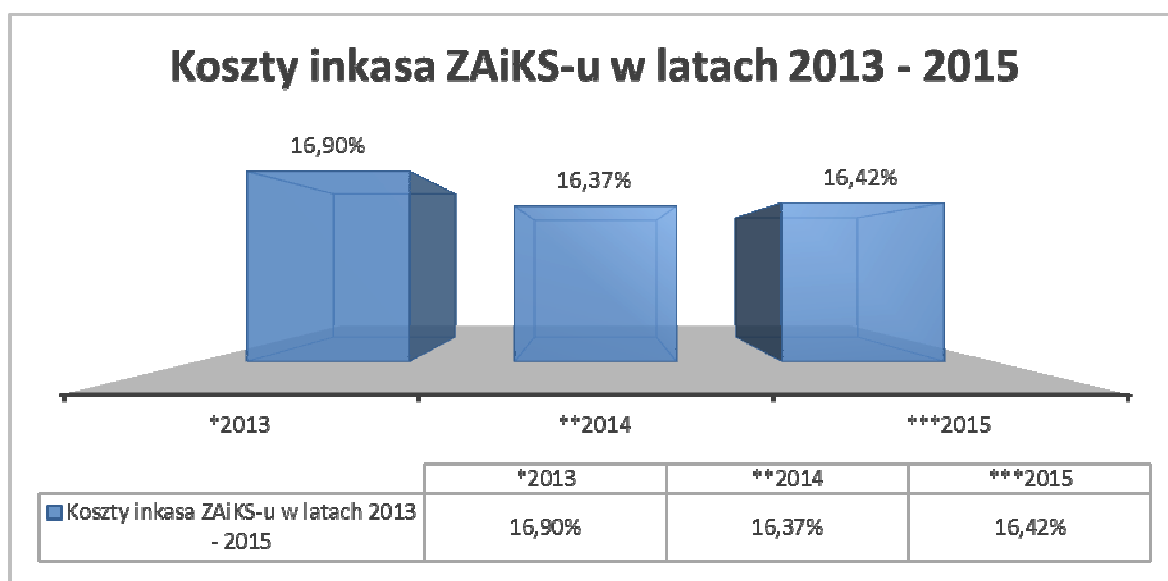
ZAiKS nie ma prawnego obowiązku wypłaty twórcom kwot przedawnionych jednak Stowarzyszenie wypłaca i będzie wypłacać uprawnionym tantiemy, które z prawnego punktu widzenia mogą zostać uznane za przedawnione.

Zasada ta jest praktykowana od początku istnienia ZAiKS-u.

IV Koszty inkasa

W kosztach inkasa mieszczą się zarówno koszty pozyskania wynagrodzeń i ich podziału. ZAiKS nie potrąca odrębnie kosztów repartycji.

Średnie koszty inkasa ZAiKS-u w latach 2013-2015 wyniosły 16,6%.

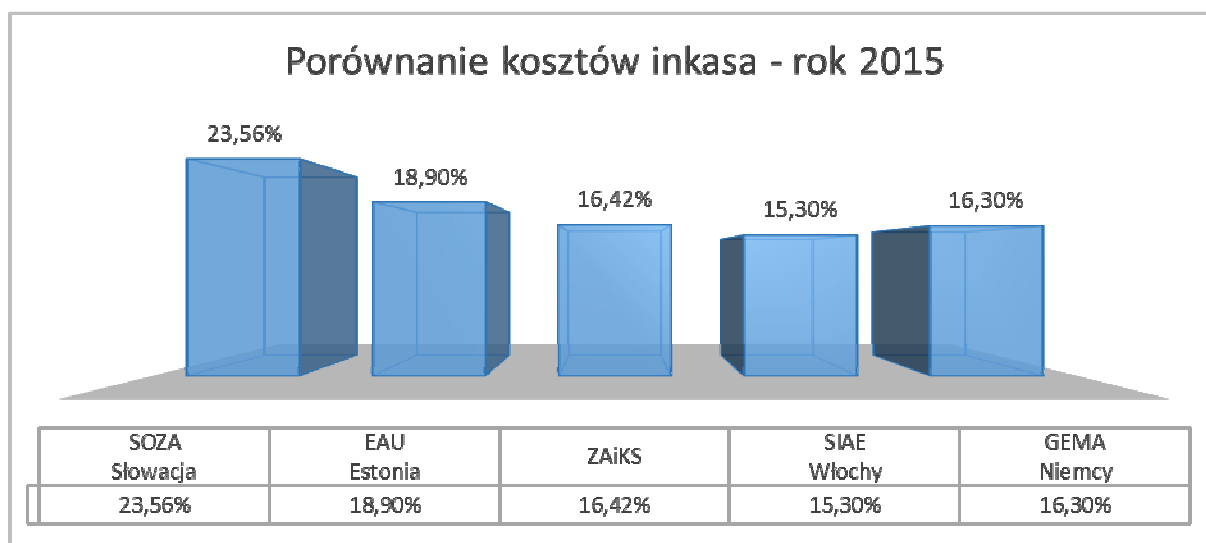

*Załącznik do Sprawozdania finansowego za 2013 r. „Wykonanie podziału na zwrot kosztów inkasa I-XII 2013 r.”

**Załącznik do Sprawozdania finansowego za 2014 r. „Wykonanie podziału na zwrot kosztów inkasa I-XII 2014 r.”

***Załącznik do Sprawozdania finansowego za 2015 r. „Wykonanie podziału na zwrot kosztów inkasa I-XII 2015 r.”

Koszty inkasa w ZAiKS-ie nie odbiegają od średniej kosztów innych europejskich ozz.

Dane zaczerpnięte ze stron internetowych organizacji.

Określone koszty działalności ozz pozostają we wszystkich organizacjach na podobnym poziomie bez względu na wielkość inkasa. Na koszty ZAiKS-u składają się przede wszystkim:

- wydatki związane z zawieraniem i realizacją umów (w 2015 r. ZAiKS udzielił 70 161 licencji, ZAiKS realizował 126 umów o wzajemnej reprezentacji z podobnymi organizacjami na całym świecie),
- wydatki związane z prowadzeniem procesów sądowych przeciwko podmiotom naruszającym prawo autorskie (ZAiKS w 2015 r. prowadził ponad 2 800 spraw (w tym 43 karne)) i windykacją należności (ZAiKS w 2015 r. przekazał do windykacji 8574 sprawy). To wskazuje, że znaczna część kosztów zależy od rzetelności i uczciwości użytkowników,
- koszty repartycji (ZAiKS w 2015 r. dokonał 2 523 repartycji),
- poszukiwanie uprawnionych tj. autorów, spadkobierców, nabywców praw. ZAiKS reprezentuje w Polsce ok. 3 mln. twórców z całego świata i ok. 50 mln. utworów,
- wynagrodzenia pracowników i innych podmiotów współpracujących z ZAiKS-em,
- uczestnictwo w tworzeniu prawa,
- utrzymanie biura w tym tworzenie, wdrażanie i doskonalenie systemów informatycznych,
- praca 13 dyrekcji okręgowych zajmujących się wyszukiwaniem użytkowników i pozyskiwaniem inkasa,
- pozyskiwanie i analiza dokumentacji - liczba pozycji do identyfikacji wynosi od kilku do kilkuset milionów rocznie - w tej liczbie trzeba odnaleźć i zidentyfikować od 1,5 mln. do 2 mln. utworów,
- działalność edukacyjna i szkoleniowa,
- udział w międzynarodowych organizacjach, Stowarzyszenie jest członkiem:
 - ✓ CISAC (Confédération Internationale des Sociétés d'Auteurs et Compositeurs) - Międzynarodowa Konfederacja Związków Autorów i Kompozytorów, od 1926 r.
 - ✓ BIEM (Bureau International des Societes Gêrant des Droits d'Enregistrement et de Reproduction Mechanique) - Międzynarodowe Biuro Nagrań Mechanicznych, od 1929 r.
 - ✓ GESAC (Groupement Européen des Sociétés d'Auteurs et Compositeurs) Europejskie Zrzeszenie Stowarzyszeń Autorów i Kompozytorów, od 2004 r.
 oraz uczestniczy w wielu komitetach i grupach roboczych powołanych przez te organizacje.

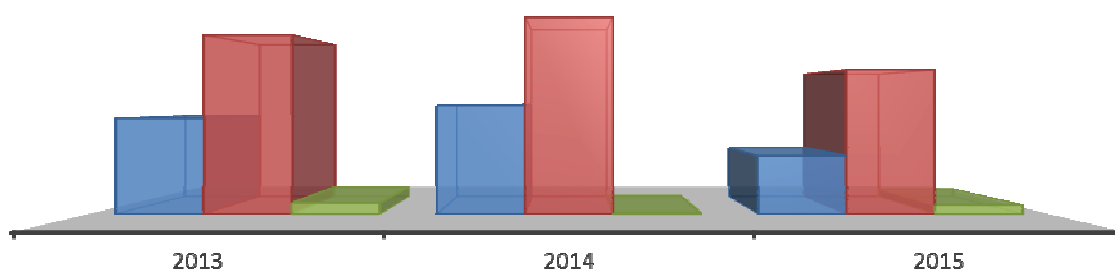
Działalność społeczna i socjalna

Działalność ZAiKS-u nie ogranicza się do zbiorowego zarządu prawami autorskimi. Stowarzyszenie prowadzi także szeroką działalność społeczną i socjalną. Informacje na ten temat umieściliśmy w sprawozdaniu. I tak:

I Fundusz Popierania Twórczości

W latach 2013-2015 Zarząd Funduszu Popierania Twórczości podjął decyzję o wypłatach 1028 stypendiów dla indywidualnych twórców i 813 dotacji dla instytucji zajmujących się działaniami na rzecz kultury oraz 43 nagród na łączną kwotę zł.12.333.661,08.

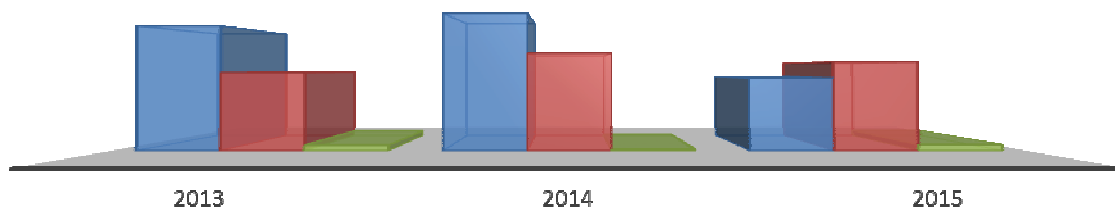
Środki wypłacone z Funduszu w latach 2013 - 2015

	2013	2014	2015
■ Wartość wypłaconych stypendiów	1 467 000,00 zł	1 663 800,00 zł	893 800,00 zł
■ Wartość wypłaconych dotacji	2 745 430,00 zł	3 015 131,08 zł	2 212 500,00 zł
■ Wartość wypłaconych nagród	173 000,00 zł	20 000,00 zł	143 000,00 zł

Dane z dokumentów sekretarza FPT.

Liczba podmiotów, które otrzymały wypłaty z Funduszu w latach 2013 - 2015

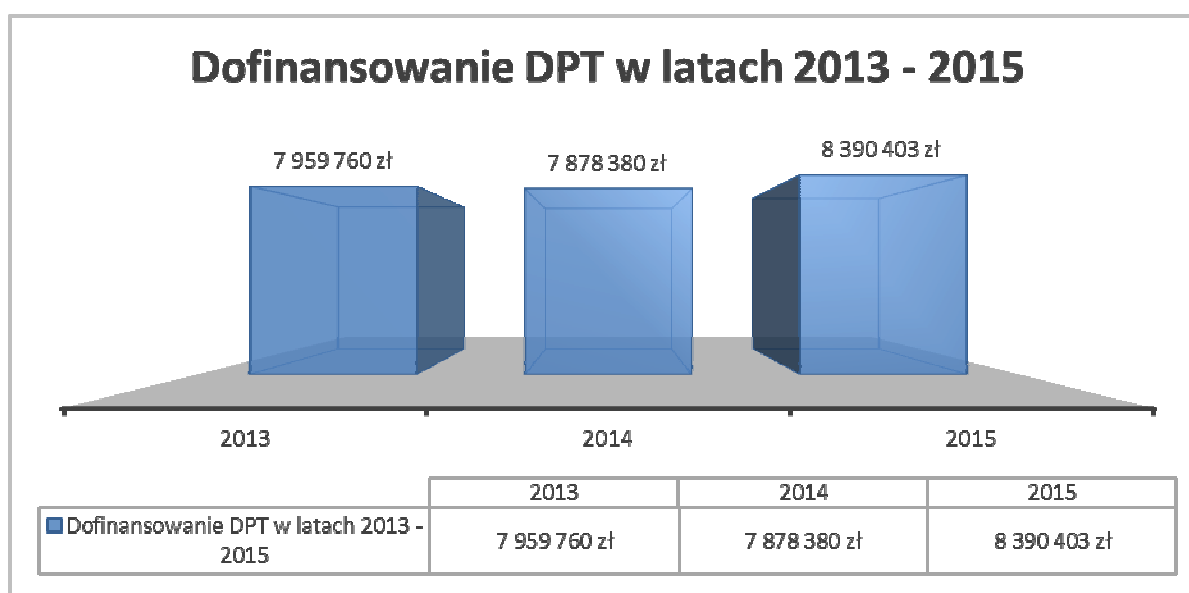
	2013	2014	2015
Liczba wypłaconych stypendiów	383	422	223
Liczba wypłaconych dotacji	240	300	273
Liczba wypłaconych nagród	18	5	20

Dane z dokumentów sekretarza FPT.

Decyzję o wypłatach na podstawie regulaminu uchwalonego przez Radę Stowarzyszenia podejmuje Zarząd FPT, składający się z 8 wybitnych przedstawicieli różnych dziedzin twórczości, a jej przewodniczącym jest Przewodniczący Rady Stowarzyszenia Autorów ZAiKS.

II Domy Pracy Twórczej

W latach 2013-2015 ZAiKS dofinansował działalność Domów Pracy Twórczej kwotą **zł. 24.228.543,-**

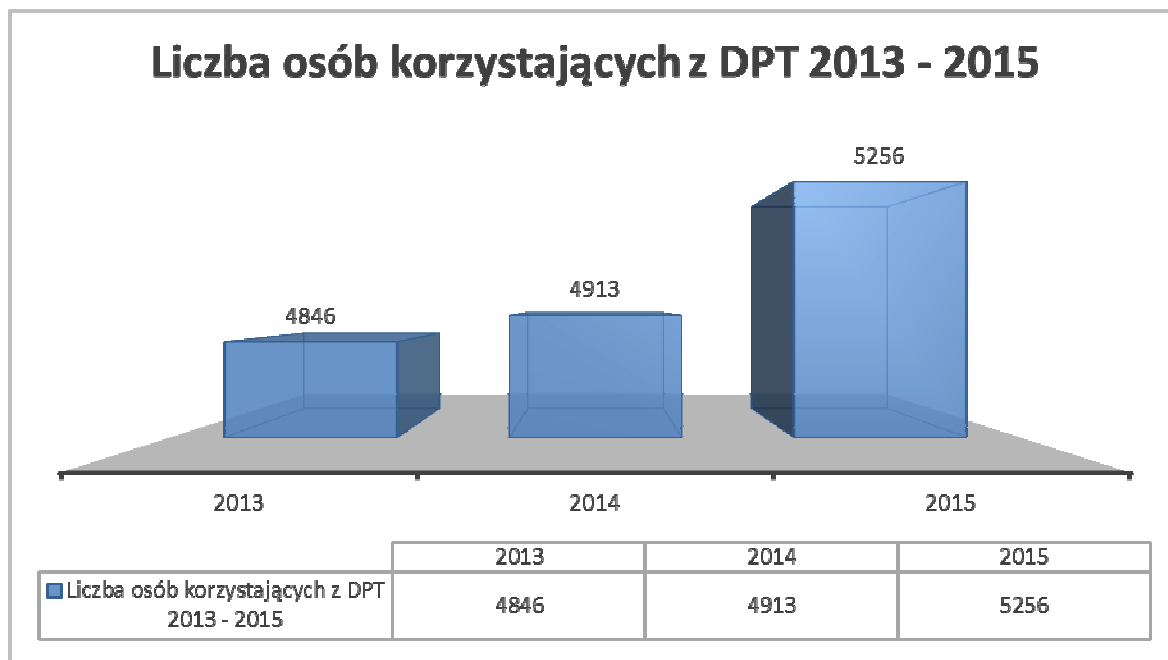

*Załącznik do Sprawozdania finansowego za 2013 r. „Rozliczenie wyniku finansowego za 2013 r.”

**Załącznik do Sprawozdania finansowego za 2014 r. „Rozliczenie wyniku finansowego za 2014 r.”

***Załącznik do Sprawozdania finansowego za 2015 r. „Rozliczenie wyniku finansowego za 2015 r.”

W latach 2013-2015 z DPT skorzystało **15.015 osób**, w tym:

Dane z dokumentów sekcji Domów Pracy Twórczej.

W Domach Pracy Twórczej autorzy nie tylko odpoczywają ale mają także warunki do pracy twórczej. ZAiKS jest właścicielem ośmiu DPT. Powstało w nich wiele dzieł tak wybitnych twórców jak np.: Jan Brzechwa, Julia Hartwig, Józef Hen, Krystyna Kofta, Henryk Kuźniak, Sławomir Mrożek, Marek Nowakowski, Tadeusz Różewicz, Wisława Szymborska, Julian Tuwim, Barbara Wachowicz.

III Nagrody ZAiKS-u

ZAiKS jest fundatorem cyklicznych nagród za wybitne osiągnięcia twórcze.

W 2015 r. ZAiKS przyznał następujące nagrody:

- Nagroda ZAiKS-u za wybitne osiągnięcia w dziedzinie przekładu literatury polskiej na język szwedzki;
- Nagroda ZAiKS-u za wybitne osiągnięcia w dziedzinie przekładu literatury polskiej na język białoruski;
- Nagroda ZAiKS-u za wybitne osiągnięcia w dziedzinie przekładu literatury z języka niemieckiego na język polski;
- Nagroda ZAiKS-u za wybitne osiągnięcia w dziedzinie przekładu literatury z języka węgierskiego na język polski;
- Nagroda ZAiKS-u im. Karola Małcużyńskiego za twórczość w dziedzinie varsavianów;
- Nagroda ZAiKS-u za popularyzację polskiej twórczości rozrywkowej;
- Nagroda ZAiKS-u za propagowanie polskiej muzyki współczesnej;
- Nagroda ZAiKS-u im. Krzysztofa T. Toeplitza za wybitne osiągnięcia w dziedzinie piśmiennictwa filmowego;
- Nagroda ZAiKS-u za wybitne osiągnięcia w dziedzinie sztuk wizualnych;
- Nagroda ZAiKS-u za debiut w dziedzinie twórczości dla dzieci;
- Nagroda ZAiKS-u za całokształt twórczości dla dzieci i młodzieży;
- Nagroda ZAiKS-u za twórczość choreograficzną.

ZAiKS ufundował szereg nagród wręczanych na festiwalach i podczas innych wydarzeń kulturalnych organizowanych w roku 2015 przez podmioty trzecie.

IV Działalność charytatywna

W 2015r. podobnie jak w ubiegłych latach ZAiKS udzielił wsparcia charytatywnego 4 instytucjom pożytku publicznego:

- Fundacji Hospicjum Onkologiczne w Warszawie,
- Krajowemu Funduszowi na Rzecz Dzieci,
- Towarzystwu Opieki nad Ociemniałymi w Laskach.
- Wrocławskiemu Stowarzyszeniu Przyjaciół Dzieci Niewidomych,

Ponadto Stowarzyszenie pozytywnie rozpatrzyło 168 wniosków organizatorów imprez charytatywnych o zwolnienie z konieczności zapłaty tantiem:

W 2015 r. ZAiKS po raz 24 zrezygnował z tantiem z tytułu działań WOŚP.

V Działalność edukacyjna i szkoleniowa

W 2015 r. odbyło się 10 szkoleń z cyklu Poniedziałki pod Królami. Spotkania te mają charakter otwarty, biorą w nich udział nie tylko twórcy związani z ZAiKS-em ale także osoby trzecie (w tym przedstawiciele fundacji, stowarzyszeń i organizacji pozarządowych, studenci i uczniowie). Podczas spotkań omawiano zagadnienia z zakresu prawa autorskiego, zbiorowego zarządu, działań ZAiKS-u i szeroko pojętej komunikacji społecznej.

ZAiKS brał udział w szkoleniach z zakresu prawa autorskiego dla podmiotów zewnętrznych. W roku 2015 odbyło się ponad 20 spotkań w szkołach, oraz liczne szkolenia m.in. dla młodych twórców, przedstawiciele instytucji kultury, policji, czy prokuratury. ZAiKS w 2015 r. był współorganizatorem oraz brał udział w kilkunastu konferencjach i seminariach poświęconych prawu autorskiemu.

VI ZAiKS w sieci

ZAiKS uruchomił stronę www.zaiksteatr.pl poświęconą polskim i obcym utworom dramatycznym i ich autorom, twórcom adaptacji, ilustracji muzycznej, choreograficznej oraz innym twórcom związanym z działalnością sceniczną. Starannie zaprojektowana, przejrzysta i intuicyjna strona ułatwia użytkownikom – np. teatrom czy rozgłośniom – szybki dostęp do katalogu dzieł zgłoszonych pod ochronę ZAiKS-u, z możliwością wyszukiwania utworów według różnych kryteriów. Dostępne są także informacje i formularze dla tych, którzy chcą wystawić lub

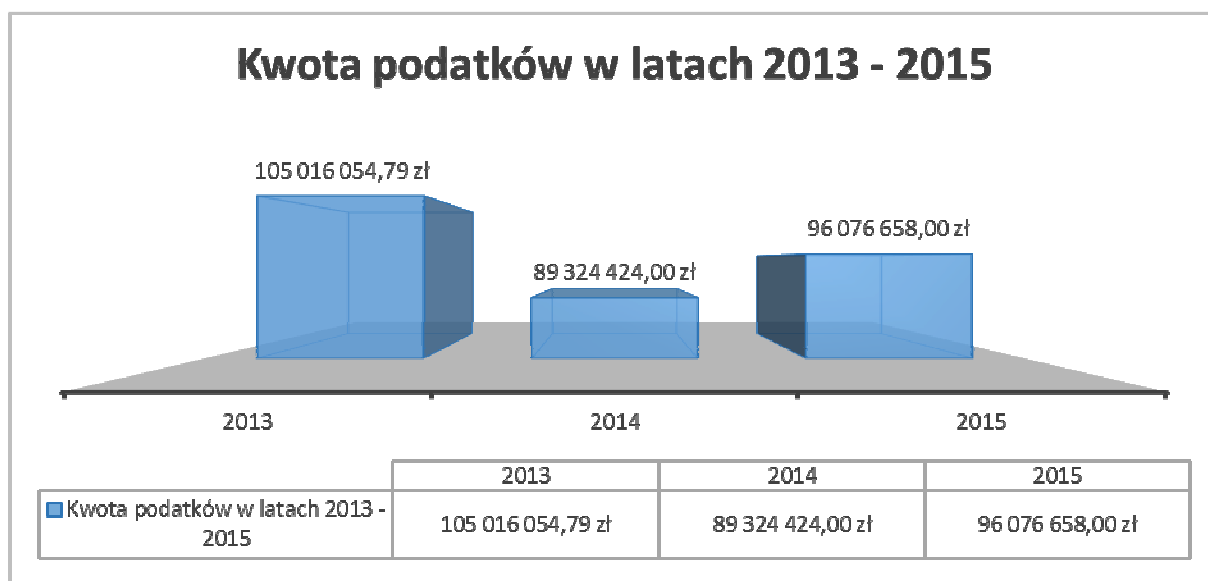
nadać utwór, jak również dla twórców zgłaszających utwór pod ochronę ZAiKS-u. Na stronie informujemy o nowościach w bibliotece ZAiKS-u i zamieszczamy m.in. bieżące informacje o dokonaniach twórców oraz rozmowy z autorami stowarzyszonymi lub chronionymi przez ZAiKS.

ZAiKS w sposób systematyczny ulepsza i rozwija platformę serwisów internetowych ZAiKS online, w tym roku m.in. o funkcjonalność „Zgłoś koncert” - narzędzie adresowane do twórców, których utwory są wykorzystywane na koncertach. Pozwala sprawdzić, czy organizator koncertu płaci należne tantiemy autorom wykorzystywanego repertuaru.

Podatki

ZAiKS jest także istotnym płatnikiem podatków na rzecz Skarbu Państwa.

W latach 2013-2015 ZAiKS przekazał tytułem podatków kwotę **zł. 290.417.137,-**

Dane z dokumentów Wydziału Finansowo-Księgowego.

Bardzo prosimy by w razie wątpliwości, potrzeby uzyskania informacji czy wyjaśnień przede wszystkim dotyczących sprawozdania, zwracać się do Wydziału Komunikacji tel. 22 5567283, 285 komunikacja@zaiks.org.pl lub do rzecznika ZAiKS-u p. Anny Biernackiej – tel. 22 5567166 wydzial.organizacyjny@zaiks.org.pl